

Projekt v pohybe

V predchádzajúcom čísle AZ sme priniesli informáciu, že sme získali významný stimul pre možnosti pôsobenia zväzu v podobe grantu hradeného z finančného mechanizmu krajín Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP, Island, Lichtenštajnsko, Nórsko) a z Nórskeho finančného mechanizmu. Rozhodujúcu časť tohto projektu financuje uvedený grant, doplnkové zdroje budú použité zo štátneho rozpočtu SR a z rozpočtu zväzu. Na oživenie pamäti pripomínam, že celková výška projektu predstavuje sumu 915 149 €, z toho výška grantu je 823 634 €.

Následné kroky manažmentu projektu zákonite smerovali k naplneniu formálnych náležitostí, ktoré takýto projekt vyžaduje. Popri všeobecne platných pravidlách pre financovanie aktivít z EÚ fondov a zo zdrojov ŠR SR sme museli veľmi precízne rešpektovať špecifiká, ktoré zásadne a nediskutovateľne uplatňujú donori. Každý krok musí byť v súlade s princípmi, ktoré sú zakotvené v ustanoveniach podpísanej zmluvy. Tú sme podpísali po predchádzajúcom súhlase v Osle a v Bruseli, s vládou SR 10. 9. 2009. Až po tomto termíne sme mohli spustiť realizáciu projektu.

Časový sklz oproti predpokladanému začatiu stavebných prác vzdelávacieho centra a centra regenerácie pracovnej sily z júna na september 2009 narobil vrásky firme PLEX, s. r. o., vybranej na základe verejného obstarávania, ktorá tak musí oželiť najproduktívnejšie obdobie leta na výstavbu vo Vysokých Tatrách a zhustiť program do nového termínu ukončenia výstavby – jún 2010, teda do mesiacov, v ktorých poveternostné podmienky v lokalite výstavby dovoľujú realizovať stavebné práce. K dnešnému dňu môžeme konštatovať, že v areáli RZ CROCUS Kežmarské Žľaby bola odstránená stará stavba garáží, vyhlbená stavebná jama a tým bol spustený stavebný program budovania nového diela, ktoré po prepojení s existujúcim RZ bude slúžiť plánovanému účelu. Realizáciu stavebných prác zabezpečuje koordinátor pre výstavbu Ing. Pavel Ondek.

Množstvo aktivít bolo potrebné realizovať v súvislosti s plánom publicity projektu. Podobne ako pri výbere dodávateľa stavebných prác museli byť zabezpečené štandardné podmienky výberu dodávateľa pre propagačné a reklamné služby v súlade s podmienkami prieskumu trhu. Náklady na túto položku projektu sú viac ako 30-tis. €. Výberová komisia zverila výrobu materiálov najvýhodnejšej ponuke od firmy Juraj Sedlák – DESIGN-S, ktorá sa zmluvne zaviazala zabezpečiť objednávku v dohodnutých termínoch a v predpísanej kvalite. Publicitu projektu sme sledovali aj zorganizovaním tlačovej besedy dňa 5. 10. 2009, kde sme zástupcom médií podrobne predstavili situáciu v realizácii projektu.

Druhá dominantná zložka projektu, vzdelávanie členov zväzu v troch moduloch v počte 690 účastníkov, sa začala podľa harmonogramu vzdelávania v septembri 2009 a pokračuje v súlade s prijatým plánom. Tu môžeme konštatovať, že sme sa stretli s veľkým záujmom o ponúkané vzdelávacie aktivity a pre nadmerný záujem museli jednotlivé združenia zväzu uskutočniť výber účastníkov vzdelávania tak, aby bol zabezpečený proporcionálny počet účastníkov v jednotlivých moduloch.

Z doterajších reakcií možno konštatovať, že zámery pre vzdelávanie nachádzajú pozitívne ohlasy u všetkých účastníkov. Tak to dokumentuje spätná väzba, ktorú priebežne uskutočňuje koordinátor pre vzdelávanie Ing. Martin Maták.

Dlhoočakávaný projekt sa rozbehol a naberá na obrátkach. Všetci, ktorí sú zainteresovaní do projektu, vedia, že musia do posledného písmena splniť podmienky zmluvy. Schválené finančné prostriedky z projektu sa totiž uvoľnia len po splnení všetkých, často až byrokratických náležitostí. Tí, ktorí ste v nejakých podobných projektoch pôsobili, viete, o čom teraz píšem. Držte nám palce, aby sa toto veľdielo v Kežmarských Žľaboch podarilo naplniť v plánovanom rozsahu.

Jozef Lužák
manažér pre publicitu

predseda OZ PŠaV Ján Gašperan podpisuje zmluvu

Výstavba sa začala

Dlhoočakávaný projekt sa začal realizovať. Vzdelávacie centrum a centrum pre regeneráciu pracovnej sily vyrastie v Kežmarských Žlaboch ako dostavba k existujúcemu zariadeniu.

Zväz získal na danú výstavbu finančné prostriedky z finančného mechanizmu EHP a Nórskeho finančného mechanizmu, ďakujeme. Výstavba sa začala 22. septembra 2009 búraním pôvodného starého objektu a následne výkopovými prácami novej stavby. Nový objekt bude slúžiť na účely doplnkových služieb existujúceho zariadenia Crocus so zameraním na vzdelávacie aktivity, oddych a regeneráciu osôb. S existujúcim zariadením bude prepojený nadzemnou spojovacou chodbou na úrovni poschodia.

Objekt bude trojpodlažný, v suteréne je posilňovňa, sauna s ochladzovacím priestorom a hydromasážnou vaňou, odpočívací a relaxačný priestor, na prízemí bazénová hala s bazénom a alternatívna učebňa, na poschodí hala a dve učebne, v podkroví dva apartmány, z ktorých menší bude prispôsobený osobám so zníženou schopnosťou pohybu. Schodisko bude doplnené schodiskovou plošinou pre imobilných. Ukončenie stavby je plánované v mesiaci jún 2010. Je už isté, že nové zariadenie splní svoj požadovaný účel a naši odborári, rekreatanti získajú nové možnosti pre oddych.

Pavel Ondek
koordinátor pre technické otázky
výstavby a vybavenia vzdelávacieho centra

Vzdelávacie aktivity k projektu SK0096 sa začali

K decembru 2009 sa začali realizovať vzdelávania v prvom a druhom tematickom module. Jednotlivé aktivity prebiehali podľa určeného časového harmonogramu.

1. modul – Program výmeny skúseností medzi odborními NK a SR v oblasti vedenia moderného sociálneho dialógu, vzdelávacích systémov, rodovej rovnosti a partnerstva

1. kurz sa uskutočnil v termíne 8. až 12. 10. 2009. Vzdelávanie lektorovala p. Ingunn Alver z Nórskeho kráľovstva, členka predsedníctva nórskeho OZ učiteľov. V 32 hodinách prednášok obsiahla všetky témy zodpovedajúce zameraniu modulu. Možno konštatovať veľmi dobrý ohlas zo strany účastníkov, ktorí sa aktívne zapájali do formálnej aj neformálnej diskusie. Pani Ingunn prejavila veľkú spokojnosť s priebehom celého kurzu z obsahovej, organizačnej aj spoločenskej stránky. Na kurze bolo 40 účastníkov z určenej cieľovej skupiny, čo zodpovedá plánovanému počtu. Priebeh kurzu organizačne a administratívne zabezpečovali všetci kompetentní členovia realizačného tímu v rámci svojich pozícií. V dňoch 9. – 11. 10. 2009 sa uskutočnil kontrolný deň vzdelávacích aktivít projektu za účasti generálneho manažéra IP a projektového manažéra IP. Možno konštatovať, že vzdelávacie aktivity prebiehali v súlade so vzdelávacím plánom a vzdelávacími potrebami frekventantov.

2. modul – Výchova a vzdelávanie zamerané na implementáciu základných modelov v oblasti sociálneho dialógu a partnerstva na národných a nadnárodných úrovniach v súlade s nariadeniami a smernicami Európskej komisie

1. kurz sa uskutočnil v termíne 24. až 28. 9. 2009. Vzdelávanie lektorovali v oblasti legislatívy a realizácie kolektívneho vyjednávania interní lektori JUDr. R. Bajánek a JUDr. D. Kazár, tematický celok sociologicko-psychologické aspekty kolektívneho vyjednávania PaedDr. L. Alberty a tému financovanie školy Ing. D. Roďomová. Na kurze bolo 38 účastníkov (plán 40).
2. kurz sa uskutočnil v termíne 22. 10. až 26. 10. 2009. Vzdelávanie lektorovali v oblasti právnických tém (pozri popis

1. kurzu) pp. JUDr. R. Bajánek a JUDr. D. Kazár, tému sociologicko-psychologické aspekty lektorovala p. Mgr. Z. Tordová a tému financovanie školy p. Ing. D. Roďomová. Na kurze sa zúčastnilo 33 účastníkov (plán 40).
3. kurz sa uskutočnil v termíne 5. 11. až 9. 11. 2009. Vzdelávanie lektorovali v oblasti právnických tém p. JUDr. R. Bajánek, v oblasti soc.-psych. tém p. Mgr. Z. Tordová a tému financovania školy p. Ing. D. Roďomová. Na kurze sa zúčastnilo 25 účastníkov (plán 20).

Komentár k doterajšiemu priebehu vzdelávacej časti projektu SK0096:

Účast' cieľových skupín – účastníci zodpovedali cieľovým skupinám uvedeným v projekte. Na 1. kurze 1. modulu sa zúčastnil plánovaný počet 40 účastníkov. V doterajších kurzoch 2. modulu sa z plánovaného počtu 100 školilo 96 účastníkov. Príčinou neúplnej obsadenosti je odhlásenie niektorých pozvaných pár dní pred nástupom na kurz a už nebolo možné zabezpečiť náhradníkov. Čiastočne sa eliminoval počet chýbajúcich v 3. kurze. Organizátori vyvinuli úsilie naplniť plánovaný počet 120 účastníkov 2. modulu v roku 2009 prizvaním potrebného počtu na 4. kurz 2. modulu v decembri 2009.

Vzdelávanie – všetky aktivity vzdelávania prebiehali podľa vypracovaného a zverejneného rozvrhu. V prvých dvoch kurzoch sa účastníci delili do dvoch skupín. Vzdelávanie sa tak uskutočňovalo v spoločenskej miestnosti aj v jedálni RZ. Lektorom bola k dispozícii audiovizuálna technika podľa ich požiadaviek a podľa možností organizátora. Použité boli notebooky, dataprojektor, flipchard, plátno, tlačiareň, internetové pripojenie.

Ubytovanie a stravovanie účastníkov – všetci zúčastnení boli ubytovaní v RZ Crocus – Kežmarské Žľaby. Spravidla po dvaja na izbe, lektori a členovia riadiaceho tímu samostatne. Zásadné pripomienky na ubytovanie neboli, až na pár jedincov, ktorí sa sťažovali na nedostatočné teplo v izbách. Vec sa riešila s prevádzkarom zariadenia. Stravovanie bolo zabezpečované v jedálni zariadenia, podľa vopred vypracovaného a schváleného jedálneho lístka.

Organizácia a riadenie kurzov – každý účastník kurzu dostal na záver vyplniť anonymnú anketu „Zhodnotenie kurzu“ s otázkami na hodnotenie obsahu vzdelávania, lektorov, riadenia a organizácie kurzu a iné odporúčania. Všetky vyplnené anketové hárky sú archivované. Z doterajšieho hodnotenia tejto spätnej väzby vyplýva ako väčšinové veľmi pozitívne hodnotenie celého zamerania kurzov z obsahovej stránky, činnosť lektorov, ako aj organizácia a riadenie jednotlivých kurzov. Možno konštatovať, že sa prejavili skúsenosti získané pri realizácii predchádzajúceho pilotného projektu z ESF.

Z výsledku ankety vyplynulo, že treba podobné vzdelávania organizovať aj v budúcnosti. Veľký záujem je najmä o IKT vzdelávanie a komunikačné tréningy.

Martin Maták
koordinátor pre
vzdelávacie aktivity

Rekreačné pobyty OZ PŠaV v čase jarných a veľkonočných prázdnin 2010

Presné informácie poskytnú svojim členom rady ZO OZ PŠaV. Informácie a tlačivá objednávok nájdete aj na webovej stránke zväzu www.ozpsav.sk. Odborový zväz PŠaV poskytuje svojim členom a ich nezaopatreným deťom dotáciu na poukaz vo výške 20,- € na zimné a jarné pobyty a 17,- € na veľkonočný pobyt. Manželia/ky členov zväzu, ktorí nie sú členmi zväzu, platia za poukaz zvýhodnenú cenu oproti ostatným účastníkom pobytov – nečlenom zväzu. **Na pobyt nie je možné vodiť**

pšov a iné zvieratá.

Rekreačné zariadenie pošle vybraným záujemcom oznámenie o zaplatení. Po doručení platby a vyplneného oznámenia o zaplatení s priloženou fotokópiou dokladu o zaplatení pošle RZ poukazy na adresu platiteľa.

Každú zmenu v platení a obsadzovaní poukazov je potrebné včas oznámiť do zariadenia.

V prípade nedodržania termínov zaplatenia poukazov budú poukazy pridelené iným záujem-

Rekreačné zariadenie OZ PŠaV CROCUS

Kežmarské Žľaby, 059 53 Tatranské Matliare, č. tel./fax: 052/44 68 165, e-mail: rzcrocus@stonline.sk

JARNÉ PRÁZDNINY 2010

Košický a Prešovský kraj 13. 2. 2010 - 20. 2. 2010 Cena poukazu (7 x ubytovanie a plná penzia)

člen OZ a jeho nezaopatrené deti nad 12 rokov	128,30 €
nezaopatrené deti do 12 rokov	95,40 €
manžel(ka) člena OZ PŠaV	148,30 €
nečlen OZ PŠaV nad 12 rokov	172,10 €
nečlen OZ PŠaV do 12 rokov	138,50 €

Objednávky: priamo v zariadení do 20. 1. 2010

Platba: poukazy uhradiť do 29. 1. 2010

Bratislavský, Nitriansky a Trnavský kraj 27. 2. 2010 - 6. 3. 2010 Cena poukazu (7 x ubytovanie a plná penzia)

člen OZ a jeho nezaopatrené deti nad 12 rokov	128,30 €
nezaopatrené deti do 12 rokov	95,40 €
manžel(ka) člena OZ PŠaV	148,30 €
nečlen OZ PŠaV nad 12 rokov	172,10 €
nečlen OZ PŠaV do 12 rokov	138,50 €

Objednávky: priamo v zariadení do 29. 1. 2010

Platba: poukazy uhradiť do 12. 2. 2010

Banskobystrický, Žilinský a Trenčiansky kraj 20. 2. 2010 - 27. 2. 2010 Cena poukazu (7 x ubytovanie a plná penzia)

člen OZ a jeho nezaopatrené deti nad 12 rokov	128,30 €
nezaopatrené deti do 12 rokov	95,40 €
manžel(ka) člena OZ PŠaV	148,30 €
nečlen OZ PŠaV nad 12 rokov	172,10 €
nečlen OZ PŠaV do 12 rokov	138,50 €

Objednávky: priamo v zariadení do 20. 1. 2010

Platba: poukazy uhradiť do 20. 1. 2010

VEĽKONOČNÉ PRÁZDNINY 2010

01. 4. 2010 - 06. 04. 2010 Cena poukazu (5 x ubytovanie a plná penzia)

člen OZ a jeho nezaopatrené deti nad 12 rokov	99,30 €
nezaopatrené deti do 12 rokov	70,80 €
manžel(ka) člena OZ PŠaV	116,30 €
nečlen OZ PŠaV nad 12 rokov	133,30 €
nečlen OZ PŠaV do 12 rokov	104,30 €

Objednávky: priamo v zariadení do 4. 3. 2010

Platba: poukazy uhradiť do 18. 3. 2010

UPOZORNENIE: Obe zariadenia je možné využívať celoročne na individuálne aj kolektívne jedno - alebo viacdňové pobyty, vikendové pobyty, výlety, zájazdy dospelých, žiakov a študentov, školy v prírode, lyžiarske zájazdy, rôzne školenia, porady, semináre a iné akcie. Objednávky posielajte na priloženom tlačive alebo mailom priamo do zariadenia.

Rekreačné zariadenie OZ PŠaV ČINGOV

Pošta Smižany, 053 11 Smižany, č. tel./fax: 053/44 91 183, e-mail: rz.cingov@atlas.sk

Rekreačné zariadenie OZ PŠaV na Čingove poskytuje **len ubytovanie bez stravy**. K dispozícii je riadom, chladničkami a elektrickým sporákom kompletne vybavená kuchyňa. Stravovanie je možné aj v blízkom penzióne Lesnica a na salaši (cca 500 m).

Rekreačné zariadenie bolo kompletne zrekonštruované. Každá izba má svoje vlastné sociálne zariadenie.

K dispozícii je spoločenská miestnosť a klubovňa s televízorom, vonkajší gril a detské preliezačky, možnosť zapožičania horských bicyklov. V zariadení bola vybudovaná aj sauna.

JARNÉ PRÁZDNINY 2010

Košický a Prešovský kraj

13. 2. 2010 - 20. 2. 2010

Cena poukazu (7 x ubytovanie)

člen OZ a jeho nezaopatrené deti nad 12 rokov	64,00 €
manžel(ka) člena OZ PŠaV	84,00 €
nečlen OZ PŠaV	91,00 €

Objednávky: priamo v zariadení do 20.1. 2010

Platba: poukazy uhradiť do 29.1. 2010

Bratislavský, Nitriansky a Trnavský kraj

28. 2. 2010 - 6. 3. 2010

Cena poukazu (6 x ubytovanie)

člen OZ a jeho nezaopatrené deti	52,00 €
manžel(ka) člena OZ PŠaV	72,00 €
nečlen OZ PŠaV	78,00 €

Objednávky: priamo v zariadení do 29. 1. 2010

Platba: poukazy uhradiť do 12. 2. 2010

Banskobystrický, Žilinský a Trenčiansky kraj

21. 2. 2010 - 27. 2. 2010

Cena poukazu (6 x ubytovanie)

člen OZ a jeho nezaopatrené deti	52,00 €
manžel(ka) člena OZ PŠaV	72,00 €
nečlen OZ PŠaV	78,00 €

Objednávky: priamo v zariadení do 22. 1. 2010

Platba: poukazy uhradiť do 5. 2. 2010

VEĽKONOČNÉ PRÁZDNINY 2010

01. 4. 2010 - 06. 04. 2010

Cena poukazu (5 x ubytovanie)

člen OZ a jeho nezaopatrené deti	43,00 €
manžel(ka) člena OZ PŠaV	60,00 €
nečlen OZ PŠaV	65,00 €

Objednávky: priamo v zariadení do 4. 3. 2010

Platba: poukazy uhradiť do 18. 3. 2010

BOZP – právne minimum

Pri odborových kontrolách na jednotlivých pracoviskách som zistil, že my odborári nevyužívame ani tie kompetencie, ktoré nám vyplývajú z platnej legislatívy. Na základe týchto zistení vám predkladám na zopakovanie niektoré ustanovenia zo zákonov. Vyberal som len tie, ktoré sa nás dotýkajú, preto nie sú všetky v úplnom paragrafovom znení, ale je uvádzaná len tá časť, ktorá sa vzťahuje na nás:

Zákon NR SR č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov § 19

(1) Právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sú predpisy na ochranu života a predpisy na ochranu zdravia, hygienické a protiepidemické predpisy, technické predpisy, technické normy, dopravné predpisy, predpisy o požiarnej ochrane a predpisy o manipulácii s horľavinami, výbušnami, zbraňami, rádioaktívnymi látkami, jedmi a inými látkami škodlivými zdraviu, ak upravujú otázky týkajúce sa ochrany života a zdravia.

(2) Predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sú aj pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vydané zamestnávateľmi **po dohode so zástupcami zamestnancov.**

Zákon NR SR č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov § 11a

Zástupcovia zamestnancov

(1) **Zástupcovia zamestnancov sú príslušný odborový orgán, zamestnanecká rada alebo zamestnanecký dôverník. Pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci je zástupcom zamestnancov aj zástupca zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci podľa osobitného predpisu.**

Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov § 19

Zástupca zamestnancov pre bezpečnosť

(1) Zamestnávateľ je povinný vymenovať jedného zamestnanca alebo viacerých zamestnancov za zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť, **a to na základe návrhu príslušného odborového orgánu, zamestnaneckej rady alebo voľby zamestnancov, ak u zamestnávateľa nepôsobí odborový orgán alebo zamestnanecká rada.** Zamestnanca možno navrhnuť alebo zvoliť za zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť len s jeho písomným súhlasom.

Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov § 10

Spolupráca zamestnávateľov a zamestnancov

Zamestnávateľ je povinný umožniť zamestnancom alebo zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť zúčastňovať sa na riešení problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a vopred s nimi prerokovať otázky, ktoré môžu podstatne ovplyvňovať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. **Zamestnávateľ je povinný predložiť zamestnancom alebo zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť podklady a poskytnúť primeraný čas na vyjadrenie k**

a) návrhu koncepcie politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, k návrhu programu jej realizácie a k ich vyhodnoteniu,

b) návrhu na výber pracovných prostriedkov, technológií, organizácie práce, k pracovnému prostrediu a k pracovisku,

c) návrhu na určenie odborných zamestnancov na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb a k úlohám podľa § 8 ods. 1 písm. a), § 21 ods. 1, § 22 ods. 1 a § 26, vykonávaniu úloh preventívnych a ochranných služieb, ak sa tieto úlohy vykonávajú dodávateľským spôsobom,

d) posúdeniu rizika, určeniu a vykonávaniu ochranných opatrení vrátane poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov a prostriedkov kolektívnej ochrany,

e) pracovným úrazom, nebezpečným udalostiam, chorobám z povolania a k ostatným poškodeniam zdravia z práce, ktoré sa vyskytli u zamestnávateľa vrátane výsledkov zisťovania príčin ich vzniku a k návrhom opatrení,

f) spôsobu a rozsahu informovania zamestnancov, zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a určených odborných zamestnancov na vykonávanie preventívnych a ochranných služieb,

g) plánovaniu a zabezpečovaniu oboznamovania a informovania zamestnancov podľa § 7 a ku školeniu zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť.

Zákon NR SR č. 124/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov § 21

Preventívne a ochranné služby ods. 7 **Bezpečnostnotechnická služba a pracovná zdravotná služba sú povinné spolupracovať s príslušnými organizáciami útvarmi zamestnávateľa a so zástupcami zamestnancov vrátane zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť.** Zriadením bezpečnostnotech-

nickej služby a pracovnej zdravotnej služby alebo plnením ich úloh dodávateľským spôsobom nie sú dotknuté povinnosti zamestnávateľa v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ani jeho zodpovednosť za zaistenie bezpečnosti a zdravia zamestnanca pri práci.

§ 29 Kontrolná činnosť orgánov zastupujúcich zamestnancov

Odborové orgány a iné orgány zastupujúce zamestnancov kontrolujú plnenie úloh zamestnávateľov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Najdôležitejšie rezortné predpisy, ktoré sa dotýkajú aj bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

- Zákon NR SR č.245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní /školský zákon/ a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon NR SR č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MŠ SR č. 282/2009 Z. z. o stredných školách
- Vyhláška MŠ SR č. 320/2008 Z. z. o základnej škole
- Vyhláška MŠ SR č. 306/2008 Z. z. o materskej škole
- Vyhláška MŠ SR č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách
- Vyhláška MŠ SR č. 324/2008 Z. z. o základnej umeleckej škole
- Vyhláška MŠ SR č. 305/2008 Z. z. o škole v prírode
- Vyhláška MŠ SR č.236/2009 Z. z. o školskom internáte
- Vyhláška MŠ SR č. 306/2009 Z. z. o školskom klube detí, školskom stredisku záujmovej činnosti, centre voľného času, školskom hospodárstve a stredisku odbornej praxe
- Vyhláška MŠ SR č. 330/2009 Z. z. o zariadení školského stravovania
- Metodické usmernenie MŠ SR č. 4/2009 – R – k zavedeniu jednotného postupu škôl, školských zariadení a vysokých škôl pri vzniku registrovaného školského úrazu a pri evidencii nebezpečných udalostí
- Smernica MŠ SR č. 6/2009 – R – o organizovaní plaveckého výcviku žiakov základných škôl

Eugen Bertha
zväzový inšpektor bezpečnosti
práce pre región BB, TN, ZA

Mobbing na pracovisku

Náš život ovplyvňuje rýchly nárast informácií vo všetkých oblastiach spoločenského života a nutnosť orientácie v nich. Dynamika rozvoja pracovnoprávných vzťahov kladie neustále vyššie nároky na vzdelávanie, odbornosť a profesionalitu. Rýchle zmeny v spoločnosti, zvýšené nároky na výkon práce, stres a strach zo straty zamestnania ovplyvňujú medziľudské vzťahy skrývajúce v sebe aj niektoré negatívne stánky spoločenského správania. Frustrácia a pocit nespravodlivosti s vlastným životom môžu viesť do snahy ventilácie na slabších jednotlivcoch za účelom získania určitých výhod. Zamestnanci sú postihnutí novodobým negatívnym fenoménom – **mobbingom**. Agresívnejší jednotlivci sa presadzujú na úkor slabších. Pojem mobbing skrýva v sebe utrpenie, bolesť a osobné tragédie jednotlivcov, ktorí boli alebo sú príliš slabí a bezmocní brániť sa psychickému týraniu zo strany svojich kolegov alebo nadriadených.

Mobbing sa prejavuje dlhodobým a zámerným útokom psychicky silnejšieho jedinca voči slabšiemu. Pri mobbingu na pracovisku často dochádza k zníženiu pracovnej pozície, súkromného života a často aj zdravia obeť. Medziľudské vzťahy môžu byť nebezpečné vtedy, ak niekto systematicky, cielene a protiprávne zasahuje do pracovného a súkromného života iného človeka. Dnes sú tieto vzťahy v popredí záujmu verejnosti, právom sú odsudzované a získali pomenovanie – mobbing.

Šikanovanie a mobbing možno chápať ako nežiaducu formu agresivity v pracovnoprávných a v medziľudských vzťahoch, ktorá najzávažnejšie deformuje sociálne vzťahy najmä na pracovisku a často i v rodine.

Mobbing predstavuje istý druh sociálnej agresivity. U niekoho sa agresivita prejavuje otvorenou útočnosťou, u iného viac skrytou formou (osočovaním, ohováraním, šírením klebiet a pod.). V niektorých prípadoch má hrubú formu fyzického násillia (vyhrážanie, vysmievanie, týranie a pod.).

Spúšťacím mechanizmom mobbingu býva konflikt, ktorý je väčšinou banálny a niekedy má charakter náhody. Rozhodujúcim faktorom je atmosféra na pracovisku. Medzi faktory, ktoré spôsobujú podráždenú atmosféru na pracovisku, patria stres z preťaženia alebo zo zlej organizácie práce, jednotvárnosť a nuda, zlé riadenie práce

na pracovisku, konkurenčný tlak a strach z nezamestnanosti.

Niekedy ovplyvňujúcim faktorom, ktorý vyvoláva mobbing, môže byť nízka morálna úroveň alebo zle ľudské vlastnosti, ako je závisť, nenávisť, extrémna antipatia, nadmerná citlivosť a rivalita na pracovisku.

Na pracovisku môže mobbing postihnúť každého. Sexuálne obťažovanie je tiež mobbing. Sexuálne obťažovanie môže byť pre niekoho zdrojom vtípkovania, pre iného môže predstavovať neriešiteľný problém.

Pri sexuálnom obťažovaní ide o spôsoby správania:

- ktoré si tieto osoby neželajú,
- ktoré obťažovaných znevažujú alebo ponižujú,
- pri ktorých musia obťažovaní po odmietnutí alebo kritike rátať s negatívnymi následkami.

Nie je jednoduché brániť sa sexuálnym útokom kolegov. O to ťažšie je úspešné odrážanie útokov nadriadeného. Situáciu často komplikuje strach vystúpiť proti svojmu nadriadenému. Jednoznačne preto platí, že aktívne formy ochrany treba uprednostňovať pred pasívnymi:

- pohroziť prezradením situácie,
- razantne odstránenie páchatela sexuálneho obťažovania,
- kompromitovanie páchatela sexuálneho obťažovania,
- pohroziť sťažnosťou.

Následkom mobbingu môžu ľudia ochoreť na pracovisku nielen pre zlé pracovné podmienky, ale aj pod vplyvom sociálnych stresových faktorov. Mobbing na pracovisku často vedie k úplnému duševnému a telesnému vyčerpaniu. Ochorenia vyvolané mobbingom sa vyvíjajú pomaly, ich príznaky sú čím ďalej závažnejšie a viditeľnejšie. Patrí sem celková nevoľnosť, poruchy spánku, poruchy koncentrácie, bolesti hlavy, migrény, bolesti krčnej chrbtice a pliec. Poruchy duševnej rovnováhy súvisiace s pocitmi neistoty a so stratou sebahodnotenia, poruchy koncentrácie, pamäti a depresívne nálady.

Zamestnanec trpiaci následkami mobbingu sa často dostáva na pokraj sociálnej a materiálnej existencie. Obete mobbingu žijú v neustálom napätí a strese.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, v znení neskorších predpisov, ustanovuje v základných zásadách právo fyzickej osoby na prácu a na slobodnú voľbu zamestnania, na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky a na ochranu

proti nezamestnanosti. Tieto práva patria všetkým bez akýchkoľvek obmedzení a priamej alebo nepriamej diskriminácie. Výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi. Podľa § 13 Zákonníka práce nikto nesmie práva a povinností zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávných vzťahov alebo spoluzamestnancov.

Každý je povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovaru a služieb a vo vzdelávaní.

Prevenca mobbingových aktivít znamená predchádzať negatívnym javom alebo eliminovať riziká už vzniknutého mobbingu.

Je potrebné venovať sa tvorbe preventívnych programov, organizovať pravidelné vzdelávanie nielen pre zamestnancov, ale aj pre vedúcich zamestnancov. Vzdelávanie by malo byť zamerané na správanie ku kolegom a k nadriadeným, na zlepšenie komunikačných schopností, spracovanie a zvládnutie konfliktov a stresových situácií.

Skúsenosti ukazujú, že ľudia sú schopní zniesť nepohodu a stres vyplývajúce z nevhodných pracovných podmienok a pôsobenie fyzikálnych a chemických škodlivých faktorov oveľa ľahšie ako traumy zo zlých medziľudských vzťahov. Významným krokom k eliminovaniu tohto problému je aj základná úprava obsiahnutá v Zákonníku práce, kde je stanovené pre zamestnancov, ktorí sú poškodení porušením povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov, že môžu svoje práva uplatniť na súde. Zamestnávateľia nesmú znevýhodňovať a poškodzovať zamestnancov preto, že si uplatňujú svoje práva.

§ 4a zákona č. 85/2008 Z. z. o **sexuálnom obťažovaní**, ktorý dopĺňa zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov – antidiskriminačný zákon, upravuje, že ten, kto sa domnieva, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli dotknuté v dôsledku nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania, môže sa domáhať právnej ochrany na súde.

Július Bugár
zväzový inšpektor bezpečnosti
práce ZIBP pre región BA, TN, NR

Európske školstvo v pohybe

A. O NEZÁVISLOSTI A ZODPOVEDNOSTI UČITEĽOV V EURÓPE

Školské systavy temer vo všetkých európskych štátoch, Slovensko nevyímajúc, sa v predchádzajúcom dvadsaťročí výrazne zmenili. Tendencie zmien možno (zjednodušene) charakterizovať ako decentralizáciu zodpovedností a riadenia. Školám sa zreteľne zvyšovala autonómnosť, vrátane finančnej a administratívnej. Trendy „učiteľských“ zmien sa týkali poslania učiteľov, ich úloh, sebazvedávania i miezd. Zmeny zahŕňajú nielen priznanie väčšej samostatnosti v otázkach obsahu a organizácie vzdelávania, ale aj rozsiahlejšie požiadavky napríklad na zodpovednosť jednotlivca za obsah školského programu, chod školy, dosiahnuté výsledky, na tímovú prácu, na čas strávený v škole. U nás sa takéto zmeny legislatívne zavŕšili prijatím nového školského zákona (2008).

K posilneniu autonómnosti a zodpovednosti učiteľov viedla predovšetkým snaha zlepšiť výsledky vzdelávania. „Školská kríza“ sa spravidla začala vnímať zverejnením výsledkov štandardizovaných (!) medzinárodných meraní. V mnohých štátoch tieto merania a porovnávanie znamenali koniec ilúzií o výkon-

nosti vlastného školského systému. V Spojenom kráľovstve sa v tom čase s iróniou hovorievalo, že obyvateľov kráľovstva koncom roku 1992 zdesili správy o dvoch katastrofách: správa o ničivom požiari kráľovského Windsoru a správa o výsledkoch monitorovania vedomostí britských žiakov.

Viac samostatnosti, lepšie výsledky?

Okrem niektorých priekopníckych štátov (Fínsko už od roku 1980 uplatňovalo vzdelávaciu politiku založenú na princípe dôvery k učiteľom) sa väčšina nových koncepcií autonómnej tvorby obsahu vzdelávania začala rozvíjať po roku 1990 (napríklad Estónsko 1990, Španielsko 1990 a posilnenie 2006, Litva 1992, Island 1995, Slovinsko 1996). Kým vo väčšine školských systémov, aj veľmi centralizovaných, mali učitelia už dlhší čas značnú voľnosť pri výbere učebníc a vyučovacích metód, reformy týkajúce sa samostatnosti škôl im umožnili byť pričinnými už pri tvorbe vzdelávacích programov.

Vo viacerých štátoch (napríklad Dánsko, Francúzsko, Maďarsko, Nemecko, Nórsko, Škótsko, Švédsko) mali na úvahy o obsahu povinného vzdelávania rozhodujúci vplyv výsledky spomínaných medzinárodných monitorovaní. Snaha

dosiahnuť vyššiu kvalitu viedla predovšetkým ku „kurikulárnym“ reformám, k zmenám vo vzdelávaní učiteľov a zvýšeniu štátnych finančných prostriedkov pre školstvo. V niekoľkých štátoch (Česko, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Taliansko) nové úlohy učiteľských kolektívov sprevádzalo aj vytváranie netradičných typov pracovných miest (asistent učiteľa, poradca žiakov ai.). Netreba prehliadať, že niektoré štáty s dlhoročnou tradíciou decentralizácie v pedagogických otázkach (napríklad Belgicko, Holandsko, Spojené kráľovstvo) začali zavádzať aj celoštátne štandardy – štátne vzdelávacie programy, aby nimi určili rovnocennosť vzdelania všetkých žiakov. Škoda, že výsledky medzinárodných meraní neboli budíčkom aj pre slovenský školský topmanažment. Naopak, nové štátne školské programy (2008) znamenajú treťuhodné oslabenie povinného prírodovedného a matematického vzdelávania, ktorých výsledky sú v medzinárodných meraniach „ostro“ sledované.

Vo všetkých štátoch sa v tomto období viedli aj intenzívne diskusie o kvalite práce učiteľov. Napríklad o tom, či väčšia nezávislosť (samostatnosť) škôl povedie učiteľov k rozvoju sebazvedávania, tvorivosti i zvýšeniu profesijnej motivácie.

Ale v niektorých štátoch sa uplatnili aj trendy, ktoré znamenali návrat k centralizovanejšiemu štátnemu školskému programu. Napríklad Maďarsko (2003) opäť zaviedlo štátny školský program, Švédsko konštatovalo, že jeho nový model študijného plánu viedol k väčším rozdielom medzi úrovňou vzdelávania ponúkaného jednotlivými školami. Podobne, i keď priestor na manévrovanie pre školy neostal malý, v štátoch dlhodobo decentralizovaných (napríklad Belgicko, Holandsko) je trend k centralizácii prostredníctvom štandardov zjavný.

Nová del'ba zodpovedností

Prirodzene, že decentralizácia (zvýšenie autonómnosti škôl) musela viesť k novému rozdeleniu zodpovednosti za výsledky vzdelávania medzi štátnou školskou správou a školami. Temer všade ustúpili do pozadia centrálné vzdelávacie programy, pre školy sa tak vytvoril priestor na výber obsahu a spôsob jeho prezentácie podľa vlastných predstáv. Pritom možno rozlíšiť tri modely:

A. V niektorých severovýchodných a stredo-európskych štátoch majú všeobecný rámec obsahu vzdelávania a regionálne orgány a učiteľia ho konkretizujú;

B. Inde, napríklad v Holandsku a vo Švédsku, ústredný orgán školskej správy určuje pre každý stupeň vzdelávania ciele a stanovenie vzdelávacieho obsahu a spôsob jeho prezentácie patrí jednotlivým školám;

C. V treťom modeli nájdeme štátne vzdelávacie programy a súbežne s nimi programy spracované na „miestnej“ úrovni.

V každom z modelov štátneho vzdelávacieho programu, určujúceho predovšetkým minimálne požiadavky na výsledky vzdelávania, zasahujú učiteľia do obsahu vzdelávania len veľmi málo. Učebnice (s výnimkou Cypru, Grécka, Lichtenštajnska a Malt) si školy vyberajú predovšetkým z centrálne ponúkaného zoznamu štátom dotovanej učebnicovej literatúry.

Samostatnosť škôl má teraz v Európe v podstate tri úrovne (pozri tabuľku):

- **úplnú**, keď rozhodujú v medziach zákona alebo podľa všeobecného regulačného rámca bez zasahovania vonkajších orgánov (dokonca aj vtedy, keď to musia prekonzultovať s nadriadenou inštitúciou);

- **ohraničenú**, pri ktorej rozhodujú na základe súboru pravidiel určených nadriadenou inštitúciou alebo si svoje rozhodnutia musia dať touto inštitúciou schváliť;

- **žiadnu**, pri ktorej môžu robiť rozhodnutia len v hraniciach, ktoré im určila nadriadená (zriaďovateľská) inštitúcia.

V niektorých štátoch si poskytovateľ vzdelávania a/alebo miestna správa

môže vybrať, či deleguje, alebo nie svoje rozhodovacie právomoci v určitých oblastiach školám. V tých majú potom školy úplnú samostatnosť.

Aj keď je pri školských reformách evidentná snaha zvýšiť autonómnosť škôl aj ich miestnych/regionálnych partnerov, *nezanikla snaha a potreba* centrálného usmerňovania a kontroly. Dôvod je jednoduchý – konečnú zodpovednosť za kvalitu vzdelania a hodnovernosť dokladov, nielen voči svojim občanom, ale aj voči všetkým štátom pripravujúcim pracovnú silu pre európsky trh pracovných síl, musí mať štát. A ten si všade ponecháva aj právo odmietnuť spoluúčasť (finančnú, materiálnu) na vzdelávaní, ktoré je voči jeho potrebám irelevantné. Aby sa absolventom rôznych školských sústav vytvorili rovnaké kvalifikačné šance, dohovorom väčšiny európskych štátov vznikol tzv. *európsky vzdelávací priestor*. Pravdaže, aj v tomto priestore si pri reformách jednotlivé štáty zachovávajú vlastné tradície, uplatňujú špecifické potreby a zohľadňujú svoje personálne a finančné možnosti.

Kritériá na interné hodnotenia

Žiaci a učiteľia spravidla určujú samotné školy. Spolu s tradičným externým hodnotením (inšpekcia, zriaďovateľ, zamestnávateľ, rodičia) sa v školách udomácnilo aj interné hodnotenie výsledkov a podmienok pedagogickej práce. Jeho kritériá si školy určujú sami. Rôzne formy hodnotenia majú tendenciu prekrývať sa a v niektorých štátoch sa vytvorili siete externého a interného, individuálneho a kolektívneho hodnotenia. Pri hodnotení sa dôraz presúval z *hodnotenia procesu na hodnotenie jeho výsledkov*. Kritériom na hodnotenie škôl (učiteľov) sa čoraz častejšie stávajú výsledky žiakov v celoštátnych meraniach štandardizovanými (!) prostriedkami. V rokoch, pre ktoré bol charakteristický rozvoj autonómie škôl, sa externé hodnotenie *jednotlivých učiteľov začalo nahrádzať hodnotením učiteľských kolektívov* ako celkov. Približne po roku 2005 sa v mnohých štátoch v súvislosti s diverzifikovanou učiteľskou kariérou a platovými postupmi vrátili aj k individuálnemu hodnoteniu.

Povinnosti pribúdajú, mzdy nerastú

Snaha zlepšiť prácu učiteľov viedla v Škótsku (2001) po diskusii o platoch a podmienkach zamestnávania k podpísaniu dohody medzi štátom a učiteľmi, v Anglicku a vo Walese (2003) sa podpísal národný dohovor o reforme pracovnej sily. Vzťah medzi autonómnosťou, zodpovednosťou a platovým ohodnotením učiteľov je spravidla súčasťou zmien postavenia verejných zamestnancov.

Expanzia aktivít učiteľov vyústila aj do

reformy učiteľských povinností a zodpovedností. Vo väčšine štátov však postupné rozširovanie ich kompetencií nesprievádzalo zavedenie nových hodnotiacich kritérií a mechanizmov. Ale viac povinností a vyššie nároky na kvalitu práce nie vždy sprevádzali primerané finančné impulzy. Učiteľia na Slovensku s tým skúsenosti majú.

Len v niekoľkých štátoch (Holandsko, Portugalsko, Spojené kráľovstvo) sa reformy postavenia, hodnotenia a pracovných podmienok učiteľov zakladali na skúmaní školskej praxe a zistení, čo tvorí podstatu výkonu učiteľskej profesie. Neskôr sa pre takéto výskum rozhodlo Česko, Francúzsko i Španielsko.

Obratom od roku 2005 je práca na štúdiu OECD pod názvom **TALIS** – zisťuje sa vplyv štátnej vzdelávacej politiky na prácu učiteľov a vyučovanie (napríklad hodnotenie práce učiteľa, kvalifikačné požiadavky, pracovné povinnosti, vyučovacie metódy, postoje, mzdy). V súčasnosti sa analyzujú dáta získané z prvého zberu informácií (2008) a naša národná správa má byť zverejnená do konca tohto roka.

Stupne samostatnosti a zodpovednosti učiteľov v niektorých európskych štátoch

1 Úplná samostatnosť (pozri tabuľku)

- 1A Škola robí rozhodnutia samostatne, bez externého zasahovania, až po obmedzenia určené zákonom.
- 1B Škola robí rozhodnutia po vopred stanovenú hranicu.
- 1C Škola robí rozhodnutia po konzultácii s nadriadenou inštitúciou. Stanoviská tejto inštitúcie nie sú pre ňu záväzné.

2 Ohraňovaná samostatnosť

- 2D Škola robí rozhodnutia spoločne s nadriadenou inštitúciou alebo bez nej, ale potom jej rozhodnutia podliehajú schváleniu touto inštitúciou.
- 2E Škola robí rozhodnutia, ktoré vychádzajú z možností ponúkaných nadriadenou inštitúciou. Táto ponuka ju však neobmedzuje, a tak vlastne má úplnú samostatnosť.

3 Žiadna samostatnosť

Školy môžu robiť rozhodnutia len v hraniciach, ktoré im určila nadriadená (zriaďovateľská) inštitúcia.

B. O PROFESIJNÝCH POVINNOSTIACH EURÓPSKÝCH UČITEĽOV

Zmeny európskych vzdelávacích sústav, ktoré sa frontálne diali po roku 1990, museli prirodzene priniesť aj nové požiadavky na rozsah a kvalitu pracovného výkonu učiteľov. V jednotlivých štátoch sa v týchto premenách odráža

rôznorodosť ich štátnych aj školských vzdelávacích programov, personálne i finančné podmienky i tradície. Preto trendy týchto zmien len ťažko zovšeobecniť. Prax v regiónoch i v jednotlivých školách môže byť veľmi odlišná, a preto nie je rozumné robiť ďalekosiahle závery o fungovaní vzdelávacej sústavy celej krajiny zo „študijnej“ návštevy jednej či dvoch zahraničných škôl.

Pracovný čas

Čo treba rozumieť pod pracovným časom učiteľa, stanovujú spravidla centrálné orgány štátnej školskej správy. Špecifické definície si podľa organizačných, personálnych a finančných možností formulujú nižšie orgány školskej správy, resp. jednotlivé školy v kolektívnych dohodách, pracovných zmluvách či v náplniach práce.

V niektorých štátoch je zmluvným pracovným časom počet vyučovacích hodín, ktorý učiteľ strávi s kolektívom žiakov. K tomu môže byť stanovený presný počet hodín, počas ktorých musí byť v škole k dispozícii na výkon iných činností, napríklad porady alebo manažérske povinnosti. Zvyčajne sa presne určuje aj počet vyučovacích hodín a/alebo celkový pracovný čas. Ten je zväčša daný počtom týždenných vyučovacích hodín, v niektorých štátoch (Dánsko, Francúzsko, Maďarsko, Taliansko) počtu hodín alebo dní na školský rok.

V Spojenom kráľovstve zákon stanovuje len súhrnný čas, počas ktorého musí byť učiteľ na vykonávanie svojich povinností k dispozícii. Tieto povinnosti zahŕňajú vyučovanie (jeho plánovanie, prípravu, vykonávanie a hodnotenie) a iné aktivity, spojené so starostlivosťou o žiakov, pedagogické porady, sústavný profesionálny rast, stretnutia s rodičmi i manažérske povinnosti.

	Minimálny povinný obsah		Výber ďalších voliteľných predmetov		Výber učebníc		Kritériá vnúorného hodnotenia žiakov		Získanie kvalifikácie
	ISCED 1	ISCED 2	ISCED 1	ISCED 2	ISCED 1	ISCED 2	ISCED 1	ISCED 2	ISCED 2
Belgicko ²	3	3	1 B	1 B	1 A	1 A	1 A	1 A	1 B
Česko	1 B	1 B	-	1 B	1 B	1 B	1 C	1 C	-
Dánsko	2 D	2 D	1 A	1 A	1 A	1 A	1 B	1 B	3
Fínsko	2 E	2 E	2 E	2 E	i	i	1 B	1 B	-
Francúzsko	3	3	2 D	2 D	1 B	1 B	2 D	2 D	3
Holandsko	1 B	1 B	1 B	1 B	1 A	1 A	1 A	1 A	3
Maďarsko	2 D	2 D	2 D	2 D	1 B	1 B	1 B	1 B	-
Nemecko	3	3	2 D	2 D	1 B	1 B	2 D	2 D	3
Poľsko	3	3	2 D	2 D	2 E	2 E	1 A	1 A	3
Rakúsko	3	3	3	2 D	1 A	1 A	1 A	1 A	-
Slovinsko	3	3	2 E	2 E	2 E	2 E	1 B	1 B	3
UK ³	3	3	1 A	1 A	1 A	1 A	2 E	2 E	3
Španielsko	3	3	-	2 D	1 A	1 A	2 D	2 D	3
Taliansko	3	3	1 A	1 A	1 A	1 A	1 A	1 A	1 A

1: Určenie obsahu skúšok (maturitných) na získanie kvalifikácie, 2: Flámske spoločenstvo,

3: Anglicko, Wales.

i: Príslušné inštitúcie môžu delegovať svoju rozhodovaciu právomoc školám.

Najčastejšie úlohy učiteľov

Aj úlohy, okrem vzdelávacích a výchovných, ktoré majú učitelia plniť, sú vždy určené zákonom alebo iným záväzným predpisom. K základným patrí zastupovanie absentujúcich kolegov, vedenie (koučovanie) budúcich a začínajúcich učiteľov či rôzne druhy dozoru.

Zastupovanie absentujúcich kolegov sa vyžaduje približne v polovici štátov a patrí medzi základné zmluvné povinnosti. Počet hodín, ktoré je učiteľ povinný tejto činnosti venovať, je niekedy pevne stanovený. Napríklad v Spojenom kráľovstve je to najviac 38 hodín v školskom roku. (Táto hranica sa zaviedla v roku 2004 ako súčasť národnej dohody o pracovnej záťažii.) V Česku považujú zastupovanie absentujúceho kolegu za priamu vzdelávaciu činnosť a riaditeľ školy môže vyžadovať odučenie až štyroch suplovaných hodín v týždni.

Zastupovacia povinnosť finančne ohodnocuje len Česko, Fínsko, Island, Lotyšsko, Nórsko, Poľsko a Taliansko.

Vedenie budúcich a začínajúcich učiteľov (mentorovanie, koučovanie) je ďalšia bežná zmluvná činnosť a vyžaduje sa vo vyše polovici skúmaných štátov. Výkon tejto činnosti býva podmienený odbornosťou a viacročnou vyučovacou praxou. V Litve sa vedenie študentov učiteľských študijných programov alebo nastupujúcich učiteľov pri snahe o povýšenie pripočítava k dobrej. V Belgicku môže byť starostlivosť o budúcich učiteľov ocenená finančným príplatkom. Vedenie začínajúcich kolegov sa finančne ohodnocuje vo Fínsku, v Rakúsku, Slovinsku a Spojenom kráľovstve. V Anglicku je pre učiteľov zaradených do skupiny špičkových pracovníkov vedenie budúcich a začínajúcich učiteľov povinnosťou. V Rakúsku učiteľ mentor uvádzajúci začínajúceho kolegu do praxe na konci školského roka predkladá riaditeľovi písomné hodnotenie svojho zverenia a za svoju činnosť je honorovaný.

Dozor po vyučovacích hodinách nie je veľmi rozšírenou povinnosťou, vyžaduje sa približne v tretine sledovaných štátov. V zmluvných podmienkach sa môže špecifikovať, či pôjde o povinnú alebo dobrovoľnú činnosť. Väčšina štátov nemá za „dozorovanie“ finančné ohodnotenie, výnimkou sú Belgicko,

Fínsko a Island. V iných štátoch (napríklad Holandsko, Írsko, Lotyšsko, Litva, Nórsko, Rumunsko, Švédsko), sa nárokovanie špecifické úlohy učiteľov môžu líšiť podľa jednotlivých škôl a/alebo zmlúv. V Holandsku sú všetky činnosti uvedené v prvej tabuľke predmetom kolektívnych pracovných dohôd.

V Slovinsku zákon školám ukladá, aby nad žiakmi 1. až 6. ročníka vykonávali po vyučovacích hodinách dozor. Nepatrí to však medzi povinnosti učiteľov – je to jedna z pracovných činností, ktorú vykonávajú „učitelia pre mimoškolské vyučovanie“.

Tímová práca

V mnohých štátoch sa očakáva, že napríklad školské vzdelávacie programy, rôzne plány školy, kritériá na vnútorné hodnotenie, celoškolské prezentácie a podujatia budú výsledkom tímovej práce učiteľov. Vo väčšine štátov obsah a rozsah tímovej práce určuje legislatíva alebo iné predpisy. Po reformách na národných úrovniach a/alebo podľa požiadaviek učiteľov, dôraz na takýto typ činností kladie napríklad Česko, Rakúsko, Slovinsko, Škótsko. V Taliansku národná pracovná zmluva stanovuje, že učitelia musia stráviť až 40 hodín ročne na školských poradách a na základnom stupni vzdelávania 2 hodiny týždenne na spoločnej príprave vyučovacích hodín.

V Škótsku iniciatíva Curriculum for

Excellence kladie zvýšený dôraz na väčšiu mieru spolupráce medzi predmetovými oblasťami a aktívne vyhľadávajúce oblasti pre spoluprácu. V Belgicku majú učitelia týždenný úväzok do 26 hodín. Odpočítaním odučených hodín (24 x 50 min.) z tohto času ostáva týždenne 6 hodín na rôznu činnosť, tou je aj tímová práca. V Poľsku sa všetky tímové úlohy vykonávajú v rámci 40 hodín povinného pracovného času.

Oblasťou, v ktorej hrá tímová práca mimoriadne dôležitú úlohu, je integrácia žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami.

Sebavzdelávanie

učiteľov sa v každom štáte považuje za ich pracovnú povinnosť. V Belgicku, Česku, Litve, Spojenom kráľovstve, na Islande sú školy povinné mať ako súčasť plánu rozvoja školy plán profesijného rozvoja učiteľov. Na počudovanie je v legislatívnych aktoch len málo podnetov, ktoré by učiteľov k účasti na sebavzdelávaní motivovali. Väčšina štátov priznáva, že výraznejšej účasti na sebavzdelávaní bráni nedostatok zastupujúcich učiteľov a peňazí na ich mzdu.

Jozef SMIDA

(spracované z materiálov Európskej komisie a Eurydice)
Foto: M. Weberová

Niektoré úlohy učiteľov určené legislatívne alebo záväznými predpismi

	A	Bf	CZ	D	DK	E	FIN	F	H	I	NL	PL	SLO	UK
Dozor po vyučovacích hodinách	o	o	x	—	—	—	—	x	x	—	o	x	—	x
Zastupovanie kolegov	x	o	x	—	x	x	—	o	—	o	o	x	x	x
Podpora budúcich učiteľov a nových kolegov	x	ox	—	—	x	x	—	x	x	x	o	x	x	x

Spolupráca zahrnutá v úlohách učiteľov (príklady)

Spolupráca	A	Bf	CZ	D	DK	E	FIN	F	H	I	NL	PL	SLO	UK
- pri rozvoji školy	x	o	—	x	o	o	x	x	x	x	o	x	x	x
- pri tvorbe školského programu	x	o	x	—	x	o	x	x	—	x	o	x	x	x
- pri kurikulárnych aktivitách	x	o	x	—	x	o	x	x	—	x	o	x	x	x
- pri hodnotení školy	o	o	x	—	x	o	x	x	—	x	o	x	x	x
- pri hodnotení žiakov	x	x	—	x	x	o	x	x	—	x	o	x	x	x

x: vyžadované, o: rôzne, v závislosti od inštitúcie, -: informácia nedostupná

A: Rakúsko, Bf: Belgicko, flámske spoločenstvo, CZ: Česko, D: Nemecko, DK: Dánsko, E: Španielsko, FIN: Fínsko, F: Francúzsko, H: Maďarsko, I: Taliansko, NL: Holandsko, PL: Poľsko, SLO: Slovinsko, UK: Spojené kráľovstvo (Anglicko, Wales)

ODBOROVÝ ZVÄZ PRACODBOROVÝ ZVÄZ PRACOVNÍKOV ŠKOLSTVA A VEDY NA SLOVENSKU, VAJNORSKÁ 1, 815 70 BRATISLAVA
 RADA ZO OZ PŠaV ZŠŠ, BANSKÁ BYSTRICA, TRENČÍN, ŽILINA
 SO SÍDLOM ČSA 25, 975 57 BANSKÁ BYSTRICA
 ZO OZ PŠaV, Celiny 536,033 15 Liptovský Hrádok

VYHLASUJÚ

2. ročník lyžiarskych pretekov O POHÁR PREDSEDU OZ PŠaV
 OBROVSKÝ SLALOM

12. februára 2010

DOLINKY – ŽIAR

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Usporiadateľ:

• ODBOROVÝ ZVÄZ PRACOVNÍKOV ŠKOLSTVA A VEDY NA SLOVENSKU, VAJNORSKÁ 1, 815 70 BRATISLAVA
 • ZDRUŽENIA ZVÄZU PRE ZÁKLADNÉ ŠKOLY, STREDNÉ ŠKOLY, VYSOKÉ ŠKOLY A PRIAMO RIADENÉ ORGANIZÁCIE

Technické zabezpečenie: RADA ZO OZ PŠaV ZŠŠ, ZO OZ PŠaV SOŠE Liptovský Hrádok

Termín: 12. februára (piatok) 2010

Miesto: DOLINKY – ŽIAR

Prihlášky: do 21. januára 2010

Adresa: RADA ZO OZ PŠaV ZŠŠ, BANSKÁ BYSTRICA, TRENČÍN, ŽILINA, SO SÍDLOM ČSA 25, 975 57 BANSKÁ BYSTRICA

e-mail: radaozssbbtnza@stonline.sk,

fax: 048/ 411 35 18

Pri zaslaní prihlášky e-mailom doniesť potvrdenú prihlášku na prezentáciu

Prezentácia: 12. februára (štvrtok) 2009 od 7.³⁰ hod. bufet Dolinky

Ubytovanie: bude podľa potreby zabezpečené na základe záväznej prihlášky

Doprava:

vlastná alebo: http://www.lm.sk/bus/505412_t.htm

Informácie: 0903/ 813 477, 0905/ 508 620, 048/411 35 18

Úhrada: náklady spojené s účasťou hradia vysielajúce ZO

Občerstvenie: zabezpečí usporiadateľ

Štartovné: 4 €

Vleky: 4 - 5 €

Nové právne predpisy za III. a IV. štvrťrok 2009

- **Vyhl. MŠ SR čis. 269/2009 Z.z.**
- ktorou sa mení vyhl. MŠ SR čis. 319/2008 Z.z. o uznávaní náhrady maturitnej skúšky z cudzieho jazyka – zoznam vybraných inštitúcií oprávnených vydávať jazykové certifikáty ako náhradu maturitnej skúšky z cudzieho jazyka účinnosť od 1. 9. 2008
 - **Vyhl. MŠ SR čis. 282/2009 Z.z.**
- o stredných školách - účinnosť od 1. 9. 2009
 - **Vyhl. MŠ SR čis. 306/2009 Z.z.**
- o školskom klube detí, školskom stredisku záujmovej činnosti, centre voľného času, školskom hospodárstve a stredisku odbornej praxe – účinnosť od 1. 9. 2009
 - **Vyhl. MŠ SR čis. 308/2009 Z.z.**
- ktorou sa mení vyhl. MŠ SR čis. 306/2008 Z.z. o materskej škole – výlety, exkurzie, povinnosti triedneho učiteľa, pedagogická dokumentácia – účinnosť od 1.9.2009
 - **Oznámenie MŠ SR čis. 316/2009**
- ktorým sa ustanovuje suma maximálneho ročného školného na akademický rok 2010/2011 pre študijné programy v externej forme štúdia – účinnosť od 1. 9. 2009
 - **Zákon čis. 317/2009 Z.z.**
- o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch – v čl. III. mení zák. čis. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, týka sa najmä nového spôsobu odmeňovania pedagogických a odborných zamestnancov v súvislosti so zákonom čis. 317/2009 Z.z. - účinnosť od 1. 9. 2009, 1. 1. 2010 (pracovné voľno s náhradou mzdy pri účasti na vzdelávaní), 1. 1. 2012 (príspevok zamestnávateľa na rekondičné pobyty a očkovanie)
 - **Nariadenie vlády SR čis. 323/2009 Z.z.** - o určení limitov súm finančných prostriedkov na zabezpečenie štúdia v študijných programoch v externej forme štúdia na akademický rok 2010/2011 – účinnosť od 15. 10. 2009
 - **Oznámenie MŠ SR čis. 327/2009 Z.z.**
- o stimuloch pre výskum a vývoj – upravuje metodický postup pre prípravu žiadosti o stimuly pre výskum a vývoj, hodnotenie obsahu žiadosti a obsah zmluvy o poskytnutí stimulov - účinnosť od 1.9.2009
 - **Vyhláška MŠ SR čis. 330/2009 Z.z.**
- o zariadení školského stravovania + prílohy – zásady na zostavovanie jedálnych lístkov, odporúčaný počet zamestnancov v školskej jedálni, aj na výrobu diétnych jedál v školskej jedálni a vo výdajnej školskej jedálni, odporúčané materiálne vybavenie zariadenia školského stravovania, odporúčaný zoznam čistiacich prostriedkov, odporúčaný zoznam ochranných prostriedkov - účinnosť od 1. 9. 2009
 - **Nariadenie vlády SR čis. 341/2009 Z.z.** - o poskytovaní pomoci na podporu spotreby ovocia a zeleniny pre deti v materských školách a pre žiakov v základných školách – účinnosť od 1. 9. 2009
 - **Nariadenie vlády SR čis. 342/2009 Z.z.** - ktorým sa mení a dopĺňa nar. vl. SR čis. 339/2008 Z.z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách – účinnosť od 1. 9. 2009
- K dnešnému dňu v Zbierke zákonov vyšli ďalšie aktuálne predpisy:**
- **Zákon čis. 400/2009 Z. z.** - o štátnej službe, v čl. IV. mení a dopĺňa zák. čis. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme – zavádza príplatok za starostlivosť a vedenie služobného motorového vozidla – účinnosť od 1. 10. 2009
 - **Vyhláška MŠ SR čis. 405/2009 Z.z.**
- ktorou sa dopĺňa vyhl. MŠ SR čis. 319/2008 Z.z. o uznávaní náhrady maturitnej skúšky z cudzieho jazyka – doplnená príloha – účinnosť od 1. 11. 2009
 - **Nariadenie vlády SR čis. 422/2009 Z.z.** - ktorým sa ustanovuje rozsah priamej vyučovacej činnosti a priamej výchovnej činnosti pedagogických zamestnancov – účinnosť od 1. 11. 2009
 - **Vyhláška MŠ SR čis. 437/2009 Z.z.**
- ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov – účinnosť od 1. 11. 2009
 - **Nariadenie vlády SR čis. 441/2009 Z. z.** – ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy – 307,70 eura pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou a 1,768 eura za každú odpracovanú hodinu – účinnosť od 1. 1. 2010
 - **Vyhláška MŠ SR čis. 445/2009 Z.z.**
- o kontinuálnom vzdelávaní, kreditoch a atestáciách pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov – účinnosť od 15.11. 2009
 - **Zákon čis. 497/2009 Z.z.** - o štátnom rozpočte na rok 2010 - účinnosť od 1.1. 2010
 - **Zákon čis. 503/2009 Z.z.** - mení a dopĺňa zák. čis. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní – účinnosť od 1.1. 2010
 - **Opatrenie MF SR čis. 517/2009 Z. z.**
- ktorým sa ustanovujú na r. 2010 základné sadzby stravného v eurách alebo v cudzej mene pri zahraničných pracovných cestách - účinnosť od 1.1. 2010
 - **Nariadenie vlády SR čis. 550/2009 Z.z.** - ktorým sa ustanovujú zvýšené platové tarify štátnych zamestnancov – účinnosť od 1.1.2010
 - **Opatrenie MPSVaR SR čis. 551/2009 Z.z.** - ktorým sa ustanovuje výška dôchodkovej hodnoty na rok 2010 – dôchodková hodnota v roku 2010 je 9,2246 eura – účinnosť od 1.1. 2010
 - **Zákon čis. 557/2009 Z.z.** – mení a dopĺňa zákon čis. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení – účinnosť od 1.1.2010
 - **Zákon čis. 564/2009 Z.z.** - mení a dopĺňa zákon čis. 2/1991 Z.z. o kolektívnom vyjednávaní – týka sa rozšírenia záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa – účinnosť od 1. 1. 2010

Zlatý Amos 2009/2010

Pozor, zmena termínu, prihlasovania vašich učiteľov do 31.1. 2010!

V tomto školskom roku pripravujeme už 4. ročník ankety Zlatý Amos. Sama som prekvapená, ako rýchlo ubehol čas od vyhlásenia prvého ročníka. Na Slovensku máme už troch Zlatých Amosov a budeme sa tešiť, ak sa nám podarí oceniť toho ďalšieho, štvrtého najobľúbenejšieho učiteľa, učiteľku.

Rada by som citovala žiakov základných, stredných škôl a ZUŠ-iek, ktorí sa zaslúžili o to, aby sa celé Slovensko dozvedelo o ich najobľúbenejších učiteľoch, aby sa zapojili aj ostatní a nebáli sa povedať svoj názor na učiteľa, prípadne ho navrhnúť do ankety. Tieto výroky asi hovoria za všetko:

Vymýšľa také veci, ktoré by nám v živote nenapadli :) Dusnú atmosféru dokáže premeniť za chvíľu na rodinnú pohodu :) Pani učiteľku chémie všade vidieť, a ak ju nevidieť, tak ju aspoň počuť :) Keď som mal odísť od našej pani učiteľky, šľak ma išiel trafiť :) Keď som ju videl, podlamovali sa mi kolená :) Pri bystrom pohľade si všimnete v jej očiach iskry, a to vtedy, keď nás čaká test alebo sa niečo chystá :) Je mladá a nebojí sa s nami vyskúšať aj veselé veci :) Nemá strach z hojdačky, neodradí ju ani guľovačka :) Rada s nami požartuje, proste je naša :) Jeho výklad učiva je vždy pochopiteľný :) Často nám pripravuje prekvapenia, no, bohužiaľ, v podobe písomiek :)

Aby som neukrátila o príhovor nášho terajšieho Amosa, citujem jeho vyhlásenie:

4. apríl 2009 sa zapísal do histórie ako deň volieb.

Slovensko si zvolilo svojho prezidenta a v Košiciach v Dome umenia korunovali Zlatého Amosa – najobľúbenejšieho učiteľa na Slovensku.

Učitelia sú tí nenápadní a usilovní ľudia, ktorí naučili čítať aj písať všetkých prezidentov.

(Táto informácia je hlavne pre tých, ktorí majú problém s definíciou slova „učiteľ“). Aby bol človek (nielen učiteľ) obľúbený, musí mať okolo seba priateľov, s ktorými sa cíti dobre a s ktorými je rád.

Mám to šťastie, že som obklopený presne takými ľuďmi.

Z pozície Zlatého Amosa by som chcel všetkým svojim kolegom na celom Slovensku zaželať veľa šťastných dní so svojimi žiakmi a študentmi.

Všetkým študentom a žiakom prajem veľa chuti do učenia, lebo to raz možno dotiahnu až do prezidentskej kancelárie

(aj vďaka tomu, čo ich naučia ich učiteľia). Keď sa nám niečo veľmi pozdáva, zvykneme povedať: „Klobúk dole!“ Ja dávam dole KORUNU pred všetkými učiteľmi, lebo bez nich by nebolo lekárov, ministrov, bankárov, policajtov... Dúfam, že si tieto riadky prečítajú aj tí, ktorí môžu dostať učiteľské povolanie na dôstojné miesto v našej spoločnosti a zamyslia sa nad tým, kde by asi boli, keby nemali učiteľov.

Richard Szöllös,

Zlatý Amos za školský rok 2008/2009

Vyzývam žiakov základných, stredných škôl a ZUŠ-iek, aby neváhali a prihlásili svojho učiteľa, učiteľku do ankety.

Renáta Vadásyová
riaditeľka ankety

Samozrejme, na vás čakajú ocenenia, ktoré vás, dúfam, povzbudia, aby ste našu výzvu využili:

Zlatý Amos – 3 500 EUR, putovná cena – koruna a žezlo

Amos sympaták – internetové hlasovanie – 1 000 EUR získa učiteľ a 170 EUR získa hlasujúci cez internet.

Zlatá škola – 1 000 EUR – najväčší počet prihlášok v ankete

Najlepší príbeh od žiakov – 170 EUR

Amos Press – cena Slovenského syndikátu novinárov – zájazd

... a množstvo ďalších cien od sponzorov.

Prihlášku do ankety o najobľúbenejšieho učiteľa, učiteľku na Slovensku nájdete na webstránke www.zlatyamos.sk.

Vyplnenú prihlášku nezabudnite odoslať do 31.1. 2010 na adresu:

Renáta Vadásyová, Tr. SNP 48, Košice 040 11

Prihláška učiteľa do ankety „Zlatý Amos“ 2009/2010

(píšte, prosím, paličkovým písmom alebo na počítači)

meno a priezvisko učiteľa	
mobilný kontakt	
e-mail učiteľa	
škola (názov školy)	
počet žiakov v škole	
počet učiteľov v škole	
adresa školy aj PsČ	
e-mail školy	
kraj	
súhlas učiteľa	
súhlas riaditeľa školy	

Fotografia učiteľa (neposielajte, prosím, spoločné fotografie s učiteľom)

– je to len informatívna fotka kvôli webstránke

Charakteristika učiteľa

Príbeh alebo príhoda pána učiteľa

(príbeh napíšte na počítači, kde si nastavte písmo 11, príbeh nesmie presiahnuť jednu A4)

Vyobrazená prihláška je len informatívna, kompletnú prihlášku nájdete na www.zlatyamos.sk

PONUKA NA ODBER PUBLIKÁCIE

PEDAGOGICKÍ A ODBORNÍ ZAMESTNANCI V REGIONÁLNOM ŠKOLSTVE

(Odmeňovanie a kvalifikačné
predpoklady pracovnoprávneho vzťahu)

Národná rada Slovenskej republiky schválila v júni t.r. zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch. Týmto zákonom bola súčasne prijatá rozsiahla novela zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vláda Slovenskej republiky a Ministerstvo školstva SR schválili v októbri 2009 k zákonu č.317/2009 Z. z. rad vykonávacích predpisov s účinnosťou 1. novembra 2009.

Vzhľadom na rozsah a význam zmien pripravujeme vydanie publikácie, v ktorej bude podrobný výklad posudzovania kvalifikačných predpokladov pracovnoprávneho vzťahu pedagogických a odborných zamestnancov, ich profesijného rozvoja, uplatňovania kreditového systému, atestácií a nového spôsobu odmeňovania. Samostatná kapitola bude venovaná úlohám odborových organizácií pri uplatňovaní zákona. Súčasťou publikácie budú príklady uplatňovania zákona v praxi škôl a školských zariadení. Publikované bude úplné znenie zákona č. 317/2009 Z.z. s kompletným odkazovým aparátom a rozsiahly súbor súvisiacich predpisov.

Rozsah publikácie formátu A 5 bude viac ako 500 strán a predpokladaná suma je kalkulovaná na 16 eur (vrátane DPH) + poštovné.

V prípade odberu publikácií na jednu faktúru a jedno adresné miesto poskytujeme zľavu

- pri odbere 5 a viac publikácií – 10 % (14,40 eura)
- pri odbere 15 a viac publikácií – 15 % (13,60 eura)
- pri odbere 40 a viac publikácií – 20 % (12,80 eura)

Objednávky zasielajte na adresu

- faxom na číslo 02/43410467

- internetom na e-mailovú adresu:

medlen@internet.sk, alebo

- písomne na adresu: SEDUCOS, s. r. o.,
Úprkova ul. 23, 811 04 Bratislava

*Fujavicu šťastia,
víchricu pohody,
závej radosti,
len malú vločku
všedných starostí
a hlavne lavínu
zdravia a lásky
v novom roku 2010*

praje

*redakcia časopisu
Aktuality zväzu*

